

LA LLUNA EN UN COVE

E. Calafat

V. Almar

LA LLUNA EN UN COVE

Francesc Calafat Ferrandis

*A totes les dones i a tots els hòmens
que ens van suportar.*

''La vida és açò: viure l'instant, fer-ne un arxiu urgent, i així poder reviure'l, més tard, convertit en producte imaginari. Açò és la cultura: un producte individual d'un poble, una comunitat dins l'univers d'un entorn, una llengua, uns costums. Així la comunitat conforma l'individu i aquest n'expressa el viure propi, el qual també conforma la comunitat, i la transforma. Com? Com pot, o sap, o el deixen''.

JOSEP PIERA: *EL CINGLE VERD*

Estimat pare:

Fa uns dies em va arribar l'encàrrec d'escriure alguna cosa per al poble i jo, com sempre, innocent o estúpid, he acceptat, amb una no gens dissimulada emoció. Ara, en aquests moments, la por m'atterra, de tal manera que he estat a punt de trucar a l'Ajuntament per a excusar-me: que no em trobe amb cor, que si es pot ajornar per a l'any vinent, que li ho encarreguen a un altre... M'he fixat en el calendari i he vist que era massa tard, dissortadament massa tard. M'hauràs de tirar una mà, per tant, que falta em farà. I a destall. Espera't, pare, un moment...

Saps què? M'he vestit, al trot, per anar-me'n a fer un café i reprendre l'alé per anar garbellant les atropellades idees que em bullen. En acabant de tancar la porta del pis ha començat tot un seguit de menudes catàstrofes. Només tancar l'ascensor es fon el llum, bé comencem! Una volta al carrer, mentre asaboria la serena, m'enfile cap a la placeta del poble i, quan ja m'hi trobava entre les taules del bar, casualment m'adone que porte la bragueta despassada. Enrogit, com aquell qui no fa, mirant a dreta i a esquerra, he passat el tràngol. M'he fet el café, que és el que fa hui set, tot ajornant aquesta presumible calamitosa faula. Ja asserenat i decidit del tot, pausadament, me'n torne. Al replanell, tire mà a les claus..., tota una maledicció! Me les havia deixades dins. Baixa altra volta corrent, busca un taxi i a ca la mare. Rin, rin, rin. Estava dormint. —Què passa?

—No res. S'havia estorat un poc. Un bes, et disculpes. —Adéu! Portada. A presses i correrres altra vegada, un taxi i cap ací.

Ara: el cap fet un fregall i una miqueta neguitós. I sense cap excusa que valga. I volent posar la lluna en un cove.

I.

*I m'estenc en el sòl
amb el meu esperit enfangat.
Regue amb llàgrimes
la meua fe esfonsada.*

La meua arribada al món —i la dels meus companys de batalla— va ser involuntària, com era d'esperar. Per tant, no estàvem obligats a ser recíprocs amb la vostra bonhomia i commiseració. No per res, ni per fer-vos la guitza, tan sols per no trencar l'evolució genètica. En fi, tot és tan antic com la pols, i voràs que la pols és una cosa molt correnta. Perquè si ho penses bé, tu i tots aquells que hui tindríeu, i teniu, de seixanta a setanta anys, en el fons del fons, pensaríeu el mateix. A més, se us faria costera amunt, saps. I no s'ho val. Continue. La nostra naixença va suposar la nostra davallada. Quan començàrem a ser "bonics", la començàreu a fotre: "Estigues quiet!", "No faces açò, no faces allò!", "Què t'he dit jo?". Pam! espardenyada. "És que no nous?". Quan venia algun veí o familiar, això si: "No veus quin xic més fadrí?", tot afalacs. Amb l'adolescència us tornàveu, a poc a poc, més insuportables, en voler ser, a poc a poc, més omnipresents i més omnipotents, i aleshores començava un difícil i gens amagat estira i afluixa, d'allò que els experts anomenen "diferèn-

cies generacionals'', que s'agreuja als diuets anys fins a la demència. Per a què continuar. Era una guerra en tota regla. Crits i càstics per la vostra banda; per la nostra, una rebel·lió usualment muda que, infeliços, créiem una verdadera insubordinació: rabietes, al capdavant, de menuts. Veritat que no ho vam fer malament del tot? Ben mirat, no érem més que races bordes d'anar per casa... Compara-les amb els fills que ixen hui: eixos sí que són perillosos!

Com no hi ha guerra que cent anys dure, en arribar a la independència econòmica —alguns, com jo, ja pelats i cascats per allò d'una miqueta de colesterol, una bronquitis crònica...: tot un futur esplendorós— us torneu lleugerament suportables, no massa, no penses. Perquè els pares éreu quasi, sense el quasi, poc més que persones objectes, com un gerrot damunt la taula, una taca al braç o damunt el melic..., i, sobretot, un compte corrent a munyir tot el que podies. O siga, inevitables, i com tot l'inevitable, difícil de prescindir-ne amb el temps. Una volta al carrer te n'oblidaves de totes totes. Sabies que en tornar... Per això quan vas morir —sembla que és un fenomen corrent— et vaig començar a tirar a faltar. El meu "Bon dia!" matinal es frenava a la punta de la llengua, i ja no et tenia a mà per a fer-te responsable dels meus esvarons. Una absència que em perseguia.

A partir de la teua mort se'm feia de nit parlant a tot el món de tu i del poble on ens havíem sofrit mútuament. Sí, home, no exagere. És com la pigota

que u té de menut ratant-li la cara per a tota la vida, i cada matí quan es mira a l'espill s'adona amb certa resignació que ha de conviure amb ella. Hui necessitava raonar amb tu, fer com les dones del poble que creuen en les ànimes i quan enviuden parlen amb els seus hòmens una estoneta tots els dies. Jo, creure creure, no ho puc, seria vergonya per a tot un home. Per això, t'escric per a donar-te cos, o fer-me'n la il·lusió. Per a posar la lluna en el cove.

II.

*Lloses blanques i negres,
en ordre altern
reben el contacte dels meus passos.*

*En aquest sòl meu limitat
jugue com un xiquet,
només intente
xafar les blanques superfícies.*

Difícil exercici, artística acrobàcia.

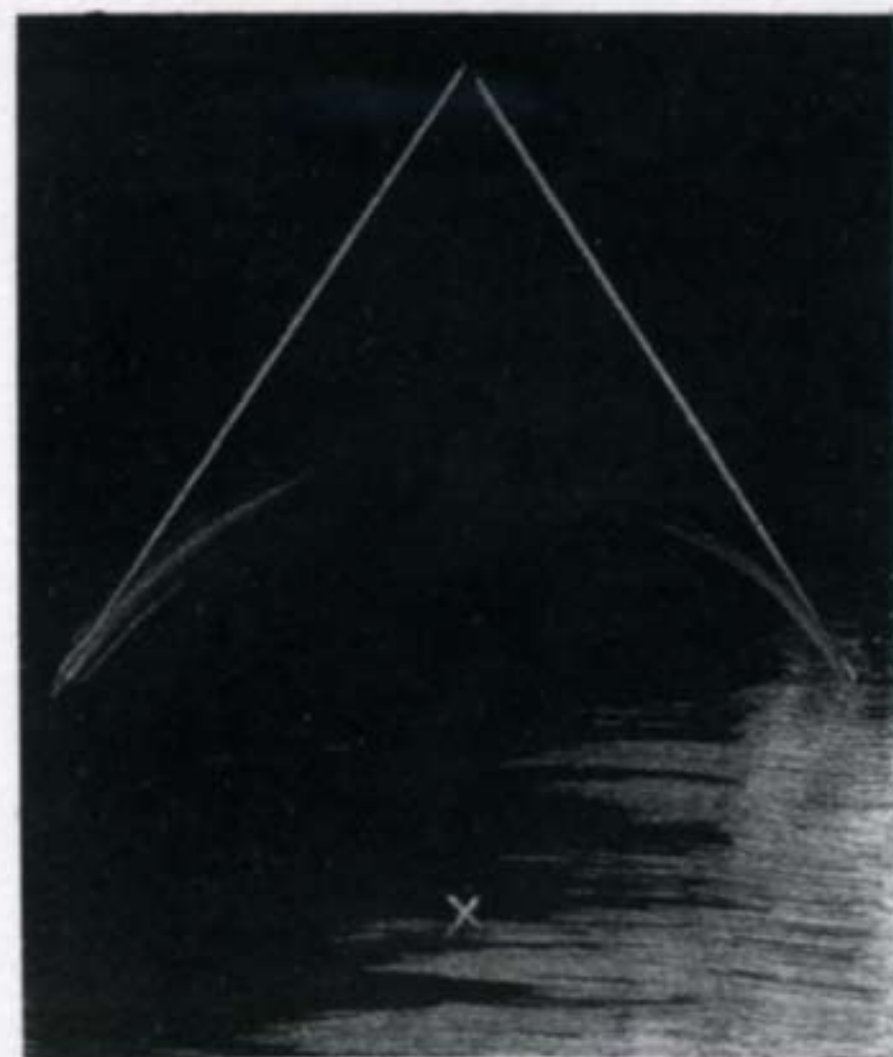
En repassar la nostra relació junts, se'm fa inevitable parlar de l'escola. Aquell mocós que era jo, aquells mocosos que foren els meus germans i la resta dels xiquets, érem un pinyol que se us feia difícil d'engolir, a vosaltres els pares. Sempre atrafegats, de sol a sol, llevant-vos hores de descans i de son. Tots els dies. Inclús diumenges. D'hivern, a collir, més tard a rascar, fer séquia i, molts de vosaltres, a la Ribera, a la sega de l'arròs. Al setembre, a la verema. I els dies lliures cada u al seu, la marjal, que encara era terra de pobres, a tindre cura dels melons, de les tomaques, dels fesols, una miqueta de tot per a casa.

Volíeu prosperar, agafar la lluna, eixir de la misèria vosaltres i els vostres fills. Vosaltres posàreu els lloms... i nosaltres empomàrem, fresquets, la collita. A que eixa va ser la vostra millor herència? L'ombra i el desfici.

I com que emprenyàvem, que era el que ens pertocava, au!, ens vau endossar als *cagons* i després a les escoles. "Heu d'apendre lletra, heu de ser més que els pares...", i ens mostràveu aquells dits endurits, grossos com a botifarres. Davant aquell argument cap dels meus companys, com jo, no ens trobàvem amb cor de dur-vos la contrària. Així, amb el cap cot, ens n'anàvem per aquells carrers blancs i aquell sol que ens feria cap a les escoles, aquelles escoles nacionals que ens van ensenyar a ser una mica més infeliços.

Sí, ja sé el que vas a dir, que vosaltres ho vàreu tindre ben pelut. Com aquell qui diu, encara ben tendrals, ja us treien de l'escola a fer brossa per als animals i ajudar els vostres pares en les faenes del camp. I les mares tampoc no es quedaven curtes: anaven al magatzem a ensenyar-se per dos quinzets. Però tot això havia canviat.

Amb les pluges de setembre, el martiri: sempre hi havia algú que sentenciava "núvols aborregadets, escola a canterets". Premíem les dents, ens empassàvem l'orgull, i, tots decidits, a costura, aquell pastís de merenga amb el seu reixat de fletxes que de tan negres presagiaven nuvolada. Pastís que el segon dia

ja se'ns feia agre. Ens amagàvem l'un darrere l'altre perquè no hi volíem entrar. Els dilluns, a primera hora, amb el davantalet ratllat, fets uns presidiaris de juguina, a peu dret ens arreglarem amb el braç estès a l'alçària del muscle de l'infeliç de davant. Ens obligaven a esmussar el cel amb aquell *Cara al Sol*, cançó per a tota una vida, mentre la bandera arropava les innocents criatures que érem. Evidentment, abans separaven les falces dels pantalons, per a no contagiar-nos. Mira fins a on arribava eixa badoqueria nostra de mig-àngels que algun infeliç de nosaltres amb l'*Enciclopedia Álvarez* es feia trossos cantant "Soy un lequionario, lequionario, de vida sin igual... caballero sin rival". Després, aquesta menuda heroïcitat ens era gratificada amb llet natural a l'interior dels barralets panxuts de **Cervera**, en compte de la de pols tan típica com el dimecres de cendra.

Dels mestres? En tinc una imatge més aviat boirosa, se'm presenten erts, amb una cara de pomes agres i amb un vestit, com diria jo, del color indefinit dels gossos mal avinguts. Com es deien? Don... no recorde els noms. Això dels "Don" es veu que feia furor. Es bellugaven amb un posat majestuós de senyoret de melodrama de postguerra. Empenyats a domar-nos, a fer-nos hòmens de profit. Veges tu què els havíem fet, unes criatures que, quasi, demanaven caritat.

Hi havia dos mestres dels quals recorde, amb una precisió de miniaturista, cadascun dels seus gestos,

les inflexions de la seua veu. Un, un castellà de la Meseta endins, home escardalenc, sense gana, sense cordialitat. Ell va ser qui en la primera bofetada ens va assabentar que allò anava de veres, tot convertint-nos en un somriure de tros de carn batejada. Així les hores passaren a ser un cilici estable: estirons de patilla, paletades, agenollats amb els braços en creu. I si estava refinat, un llibre a cada braç. Tot un *savoir faire* d'intel·ligència. Un privilegi que ens va regalar la vida.

Virtuts que vosaltres compartíeu en bona part. Perquè de pallisses n'éreu prou entesos. De pegar, en pegaves poques, això era un honor de les dones. Ara bé, el dia que se t'afluixaven les regnes, cametes per a què us vull. Us derretíeu amb la corretja en la mà. Es notava que havíeu tingut bons mestres: diuen les cròniques anònimes que les pallisses dels vostres pares eren ben sonades i, encara més, les dels pares dels vostres pares.

Tots éreu successors els uns dels altres. Com aquell mestre valencianet graciós, de lluent calba, untada de sagí. Qui ho anava a dir, haver acabat mestret i pelat: el destí ens gasta bromes de la manera més intempestuosa. Un dia, no sap Déu per què, vingué amb un cordell a la mà, com un aspirant a una farsa d'Arniches, i començà a nugar-me la mà esquerra a la cadireta de fusta. Es veu que era un empelt del dimoni. Jo era tot un plor. Ells, els desgraciats dels meus companys, tota una rialla. I ell, cada vegada més gra-

ciós. I diuen que els xiquets són ingenus. Jo diria més aviat ingènuament salvatges o salvatgement ingenus. Mira, i això tu també ho hauràs viscut. Quan algú de la colla plorava perquè s'havia fet damunt a l'escola —en els nostres temps encara passaven eixes coses— o pel que fóra, la resta l'acorrallàvem i ens acarnissàvem cantant-li allò de "Ploró, malcriat, al corral tancat, les gallines et piquen, el gos et mossega...". Tot un deliri, no et sembla?

Com les desgràcies no vénen mai soles, una colla de pares decidíreu enviar-nos —costum d'època— a una altra insigne institució: el seminari. De tortures encara més refinades. Però això són altres calces.

De net, la realitat, en vam traure poc. Per un cantó, per qüestió d'herència. A casa, com a tot el poble, de lletra, poca, per no dir-ne gens. Estava prescrit que els animals de càrrega no lligen. Això era el que éreu, si més no ho déieu. Bé, tampoc no és per a exagerar, podíem trobar la fulla parroquial, algun missal, ...i no disfrutàvem poc amb la vida de Santa Àgueda! A l'escola, per a què parlar-ne.

III.

*Perd de vegades l'equilibri
del cos.
Perd de vegades el càlcul
de l'esperit.*

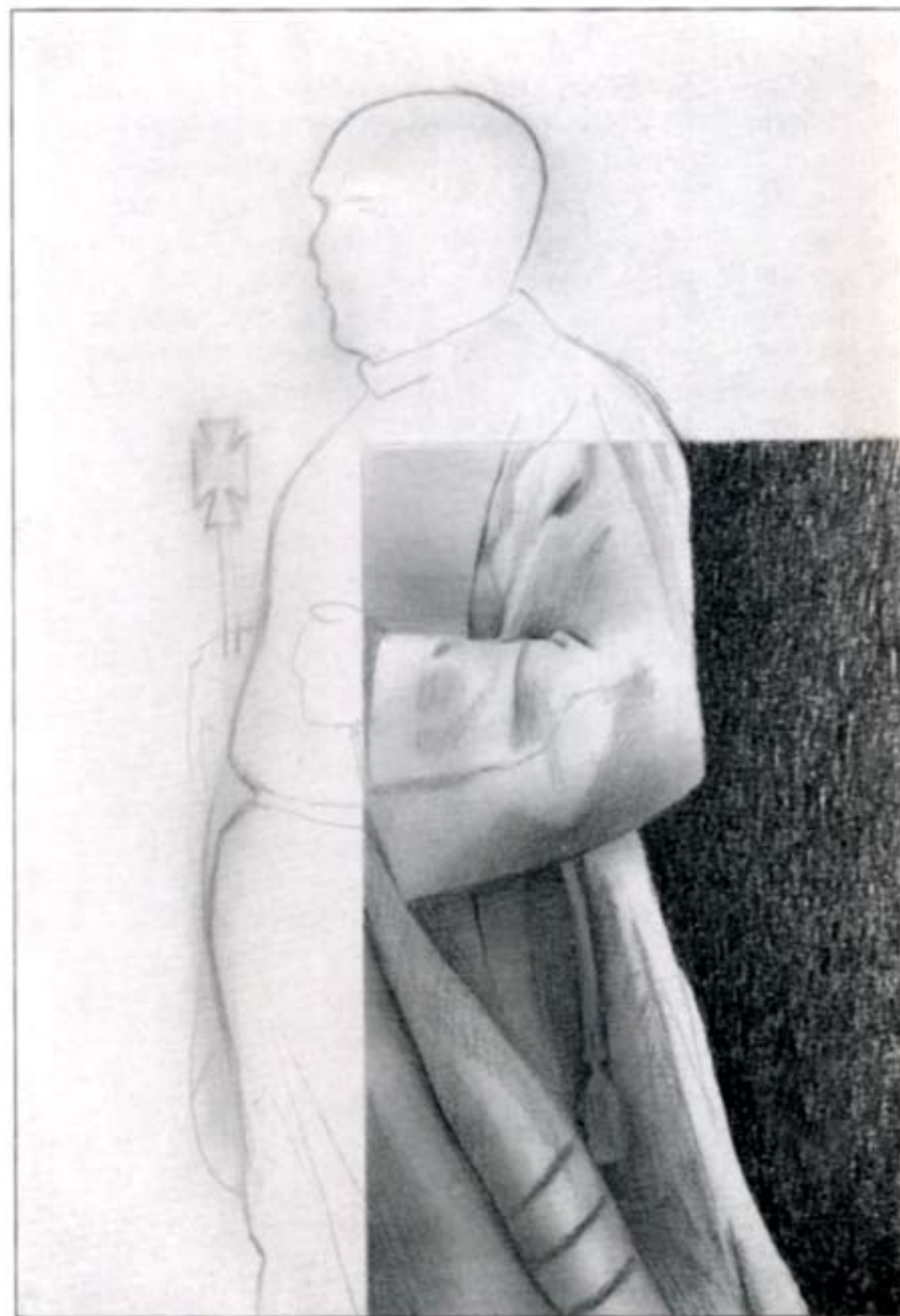
*I s'embolica aleshores
l'ordre dels meus passos.
El meu peu equivocat
llisca per les lloses negres.*

*Altra vegada he de començar
el joc des del principi.
He d'exercitar el meu esperit
en l'acrobàcia perfecta.*

Altres gra gros —amb pus— de la nostra infantesa va ser el món religiós, xàrcia que ho embolcallava tot arrapant-se a l'espina: a l'entrada del poble hi havia una creu, a cada carrer un sant, a cada casa —a més del cíclic *Cor de Jesús*— un santet. Per a no quedar-se curts gran part de vosaltres —no tu— pertanyia a algun "club" sacre com eren *el apostolado de la oración, las hijas de María, la adoración nocturna i las carmelitas*. Òbviament els menuts no anàvem a lliurar-nos-en, de l'abraç de la Santa Mare Església. Les mares col·laboraven. Els pares com tu us vau desentendre. Ho teníeu ben clar, complíeu una vegada a l'any

i la resta que us deixaren tranquils amb la vostra anticlericalitat. Eren dues vides que —com les paral·leles— mai no es creuaven, i nosaltres els fills voletejàvem d'una banda a l'altra com una pilota de vaqueta. Els *quinzes* es repartien entre la nostra amoralitat quotidiana i l'ofec per complir un apretat i etern programa per a firar-nos indulgències contra l'infern i el dimoni: misses, rosaris, primers divendres de mes... i encara com la compra de bules i altres mercaderies sacres ja s'havien arnat.

I no cregues que ja s'ha acabat, em deixava les oficioses faules amenaçadorament edificants per a què ens acabàrem d'emfitar. Una de les quimeres de les *agüeles* era la por a morir en pecat mortal: "Si no contes tots els pecats al capellà et passarà com el que li va ocórrer a aquella dona que va anar a confessar-se i a mida que enumerava els pecats venials li eixien serpentes per la boca i quan es disposava a amollar-ne un de mortal es va abocar el cap d'una molt grossa, ben grossa. Però se n'averkonyí i se'l va callar. De colp i volta, tornaren a entrar totes les serpentes pel mateix forat i a més una altra molt més gran que totes les anteriors juntes. I en morir se n'anà directament a l'infern". Tant em van colpejar el cervell que en algun moment vaig tindre por que es fera un badall per on l'àngel de la guarda clavaria el seu braç i començaria a esporgar les paraulotes i les cuixes de les xiquetes, tot i aprofitant l'ocasió per a polvoritzar-me una mala consciència ben grossa, per a traure'm la lluna del cove.

La missa dominical era tot un càstic ben refinat de Déu. Un dia que podies dormir. Renegaves, però amb quatre bonegons t'alçaves com! Lleganyós, amb la corbata i la llepada de bou, em dirigia a l'església on m'amollaven sempre els mateixos ineficaços sermons. Si no haguera estat pels moviments sagaçment dissenyats per la cúria (es passaven l'estona fent-me alçar, seure, agenollar) m'hauria adormit als pocs segons d'arribar-hi. No tenia més remei que aprofitar el sermó per a fer la becadeta. Mig abeltit somniava que era un soldat que somniava que era un xiquet que estava en missa, i en fer-me més fadrí, com a casa éreu rojos, somniava que era un milicià que acabava capellans.

A poc a poc ens vàrem espavilar i en lloc d'anar-hi ens n'anàvem a córrer o al futbol. Les mares tampoc no es mocaven i ens amenaçaven amb la supressió del sou dominical si ens pillaven. Per a saber si hi anàvem solien preguntar-nos què deia el sermó i, les més despertes, el color de la casulla. Al cap de poc temps tornàrem a apanyar-nos-les per a escapolar-nos-en: cada diumenge algú de la colla hi anava a l'hora del sermó i després ens informava a la resta, que rondinàvem pels voltants.

IV.

*Com un xiquet
al qual trenquen la seua joguina,
com un xiquet
que esgota la seua paciència,
córrec obstinadament
i xafe
l'ordre del sòl.*

*Agrane amb el peu
les línies que divideixen
les lloses blanques i negres.*

Estava cantat que amb aquest panorama estiguérem tot el temps pel carrer. Un costum, segons diuen, atàvic, de filigranes de deficiències. Allò era una incitació amb totes les de la llei per a fer malifetes. Un dels nostres plats predilectes era fer harca. Harca contra els castellans. Ininterrompuda al llarg dels seixanta. Per l'instint d'apropiació de l'espècie, la gent no veia amb bons ulls que vingueren estranys a compartir les molles, que començaven a ser un poc sucoses. Ells, a la seua vegada, es trobaven com ovelles fora del ramat. I així, nosaltres, tant els fills dels uns com dels altres, anàvem sempre en pinya, cada u amb els seus, vigilant-nos tothora per si de cas. No ens podíem oldre. En recorde una, de memorable. Una colla de valencianets vam furar a una de castellanets unes ca-

ixes acaramullades de tebeos i altres coses. A l'endemà vàrem topetar en un bancal, els uns a un cap, i els altres a l'altre, i de manera instintiva encetàrem una batalla campal amb taronges encara tabolls, que feien més mal. Quan més ens enfurismàvem, més buits quedaven els tarongers i més ple el camp de lluita, fins que ens guipà un camisa d'onze vares i ens va denunciar. Deien que n'hi havíem collit dues arroves. Tampoc no era molt per ser tota una orgia. Com tot bon costum cansa, perquè s'ha de tindre força de voluntat, amb el temps ens vam anar fent amics, i es va perdre el sentit de l'harca. De tant en tant, perquè la sang sempre tira, ens trèiem les dents. Però només era un bufit.

Ara, que vosaltres tampoc no estàveu cucats, que la tradició popular en conta de ben grosses. A falta de castellans, la mampreníeu amb els xicons dels pobles de les rodalies, o amb qualsevol altre foraster que vinguera a furtar-vos les xicones, acaçant-los a cantalades fins que fugien del poble. Segur que us queia la bava.

Quan venia la primavera, quan el dia s'allargassava amb una llum provocadora, i les hores es tornaven càlides i assolellades, ens perdiem pels horts: sense rumb, sense temps... Però com això de contemplar tant de verd es feia monòton per a uns xiquets, i, damunt, l'olor de la flor dels tarongers ens incitava de tal manera que era impossible estar-se quiets, aleshores ens dedicàvem a endinsar-nos en les case-

tes que hi havia desperdigades pel terme. La primera vegada estàvem molt acollonits, però ens féiem els homenets i ens ho regrimàvem mútuament:

—Tu ets un poriga.

—Jo? el cagat seràs tu.

—Jo? perquè ho digues tu.

—A vore, a que no botes?

I ens empentàvem els uns als altres, provocant-nos, i ningú no s'atrevia. En el moment en què algú, inesperadament, ho feia, el maleïes tot nerviós, mentre miraves per totes bandes, per si venia el guarda. Al remat hi entraves, quin remei. La segona vegada, convertits en uns barrabassos, això ja era xauxa. De botí, del que se'n diu "botí", hi havia ben poc que furtar: alguna manta, tebeos, alguna corbella, i supose que també quincalla. Hauria estat patètic no haver-ho fet, després de tota la por que havíem passat. Una volta amb el botí corríem i corríem fins a caure esgotats a terra. Vinga la rialla, ens recreàvem i exageràvem l'emoció. El cor botava d'eufòria mentre contemplàvem les misèries, perquè sempre s'ha dit que la carn furtada és més gustosa. No érem uns veritables lladrets. Voler com a voler, era massa perillós. Somniar-ho sí que ho somniàvem. La lluna en un cove.

V.

*Però, en començar una i altra vegada
el meu esperit cansat
roda en el remolí del vertígen.*

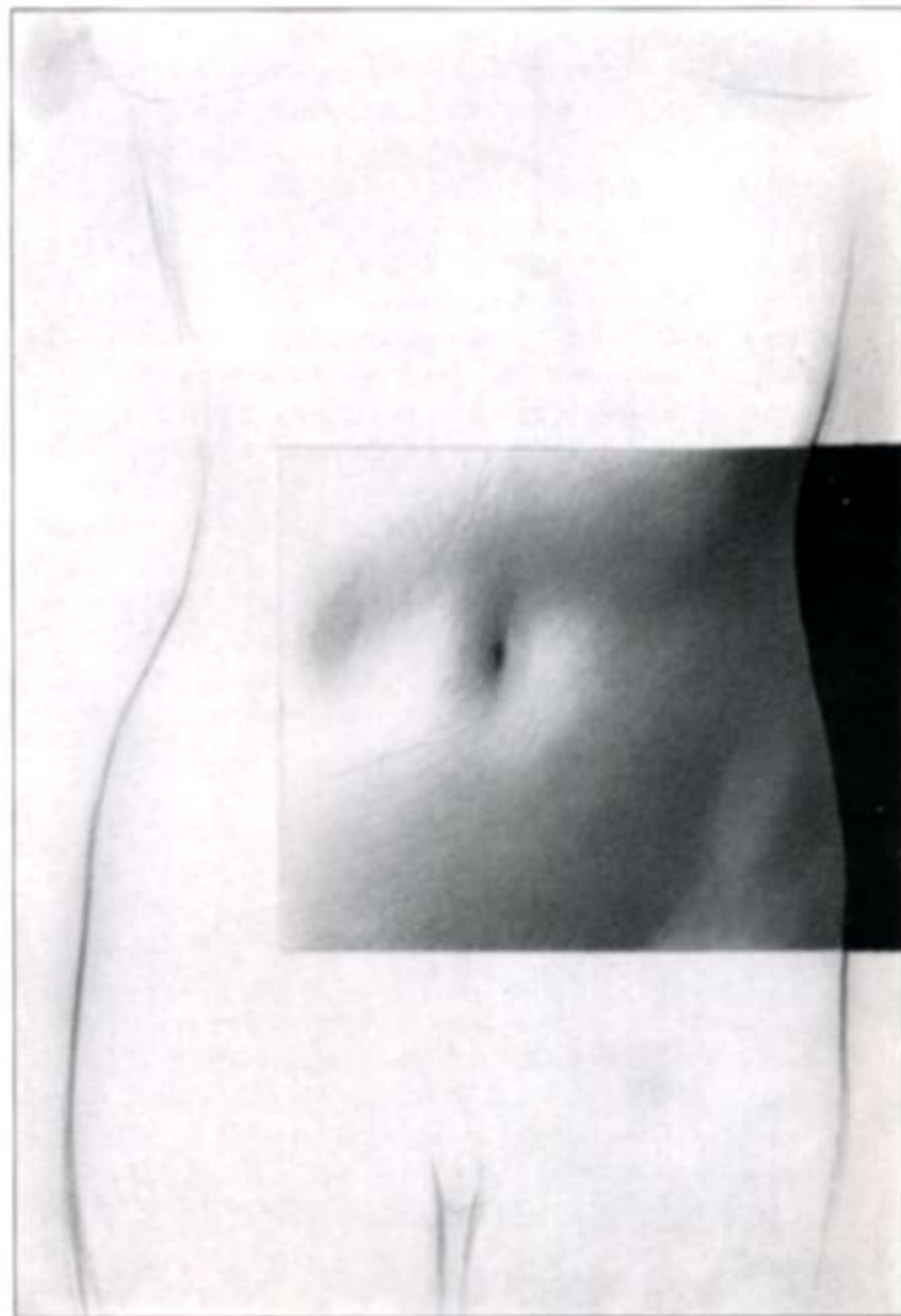
*I el disc immòbil del sol
gira intensament.
I l'ordre altern
dels colors es confon.*

Confusió dels colors.

El sexe. Eixa bestioleta que ens amarga la vida. Millor, ens l'alegra. Es fa difícil parlar-ne: no hi ha cap *acta* de quan va fer presència i de com va anar enramant-se. La història de la nostra *deseducació sexual* és la història de com vam anar arrapant retalls de les bufonades dels xicons més grans que es feien els experimentats, les fantasies del Casino, el que guaitàvem escodrint a les parelletes en la serreria, i del que pescàvem quan els majors feien rogle —perquè, no sabíem per què, sempre parlàveu del mateix. A la nostra Enciclopèdia li faltaven fulles: en guipar la presència de la roba estesa tot era un silenci. Silenci tens que delatava que allò deuria ser un pastís ben mengívol, pel qual tots perdien el cul. La clau de tots els panys. La lluna en el cove.

Ningú no ens en parlava obertament. Tu mai no em vas dir res, ni se te'n van vore les ganes: "això és —pensaries— una cosa natural, que no és menester dir-les, va tot sol, com els animalets". Vas fer el que tocava fer, el que havia fet ton pare i el pare de ton pare. En començar a estirar-nos, la mare, es veu que alarmada —com altres mares— per tindre un animallet més a casa, va tirar mà d'un familiar amb lletra. A tu era impensable, hauries anat fent llargues. Vaig viure una d'eixes típiques escenes d'època, que ara resultaria un pèl esgrogueïda. Ell vingué un dia bascos d'estiu, amb la pota ranquejant. Sí, era el teu compare de... I com aquell qui no vol em convidà a fer una volta pel carrer. Aparentment seré i amb la serietat que requereixen uns afers tan vitals per a un home de futur, començà el sermó: "que això, que tocar-se la cuca era una de les causes més palpables de malformació de l'espinàs, que assecava el moll de l'os, que si u se'n passava podia quedar-se semat. En fi, que podia malmetre créixer normal". Es veia que l'home, tot suat, no s'ho treia dels dits. Ell complia el seu paper, i jo a tot deia que sí, que tenia raó, que procuraria... Ara i ací, sembla que tenia part de raó, perquè créixer, el que es diu créixer, no he crescut molt.

Fer cas no en vaig fer massa, no hauria estat bé, què haurien dit els companys. Encara que per moments les eternes filípiques dels rectors ens entumien la vida. El dubte només era un moment. La sang brollava massa forta per a no fer-li cas. Sovint agafàvem

les bicicletes i ens enfilàvem per les estretes sendes, jugarrins com l'herba fresca dels marges, cap a la muntanyeta de Sant Miquel, que era, com totes les coses nostres, de mentidetes. Era el nostre cobejat recer de les vesprades mortes de primavera i d'estiu. Una volta, ajocats entre les roques, no sé com va estar. El cas és que ens veig amb els pantalons pels genolls, amb la titoleta amenaçant el cel, manxa que manxaràs. Amerats de desig, alguns —els més fadrins— van aconseguir un final gloriós; els més tendres, ens vàrem obstruir a mitjan camí. Sí, s'estava bé, així, saps, amb l'alé ja seré en aquella màgica suspensió del cervell, mentre contemplàvem al fons una llenca de mar d'un blau tan intens com el nostre cap de borbomballa. Per un moment, fórem jovialment infeliços. Va ser un fràgil preàmbul per a una adolescència gens estimulante.

Els xicons del poble tota la vida hem estat molt nostres, pensàvem —alguns encara pensen— que les xiquetes eren uns sers estranys: no s'averkonyien de plorar, no feien harca, no tenien titoleta..., només eren uns *pàmpols* tan grans com els seus cossos. Però en començar a créixer-nos un lleu borbomball al bigot el cuquet del sexe ens empenyia cap a les xicones, que només vore'ns amb eixa cara de *llop famolenc* amb mans de polp fugien desconsideradament. Nosaltres les volíem precisament pel que tu saps, per al mos i el rebolcò, per allò que els italians anomenen la *rimorchiala*. És clar que l'art de la seducció no va ser la nostra especialitat, i els bacs que ens vam pegar contribuïren a tarar-nos una mica més.

VI.

De la teua joventut mai no he sabut gran cosa. A tot estirar alguna anècdota que havia espigolat en les converses. Tu mai no me'n vas parlar. T'imaginava com un gran contrabandista, quan no vas passar de ser un aprenent d'estraperlista amb bicicleta, a qui quasi sempre pillava la Guàrdia Civil. Tu i l'oncle vàreu ser els meus herois, herois de misèries anònimes. Perquè un xiquet —sembla— està abocat a tindre com a horitzó certa heroïcitats, encara que siga de rebaixes. Em deixava bocabadat aquella història de l'oncle —que s'entestava a continuar la seua guerra particular— de quan una vegada en un carreró, en resistir-se-li la mistera de metxa amollà un "em cague en Déu", moment en què passà l'alcalde i el multà amb cinc *duros*. Ell li'n va donar deu i repetí, tot envalentint, "em c...".

Les vostres misèries no varen ser eternes. Déu és savi i benevolent, s'han fartat de dir-nos. I sovint jo també ho pense, no us anava a tindre tota la vida en la misèria (abans, en i després de la guerra). Després de l'infern de postguerra, doncs, vingué el purgatori als anys seixanta. I nosaltres, fills i néts de la misèria, no ho agraiem mai prou. Va ser l'època del *desarrollo* i començàreu a vore la llum. Foren anys bons i agraiats: tot convidava a la confiança i a l'oblit. La taronja començava a tindre bon preu, les marjals a tindre valor. Els més espavilats feren l'agost. Us ur-

banitzàreu, us posàreu al dia: compràreu cotxes, televisions, geleres, i vestíreu les cases amb els mobles de *railite* mentre arraconàveu els de fusta, les deixalles dels quals els vostres fills s'afanyen ara a desempolsar de la pallissa.

Vàrem ser afortunats. Benaventurats els miserables, perquè a un toll d'aigua se sacien. La lluna.

*Quant em cansà
l'obstinat exercici.*

*Però veig ara
amb claredat què signifiquen
les voltes del sòl.*

*Veig ara el sentit
de la conjunció dels colors.**

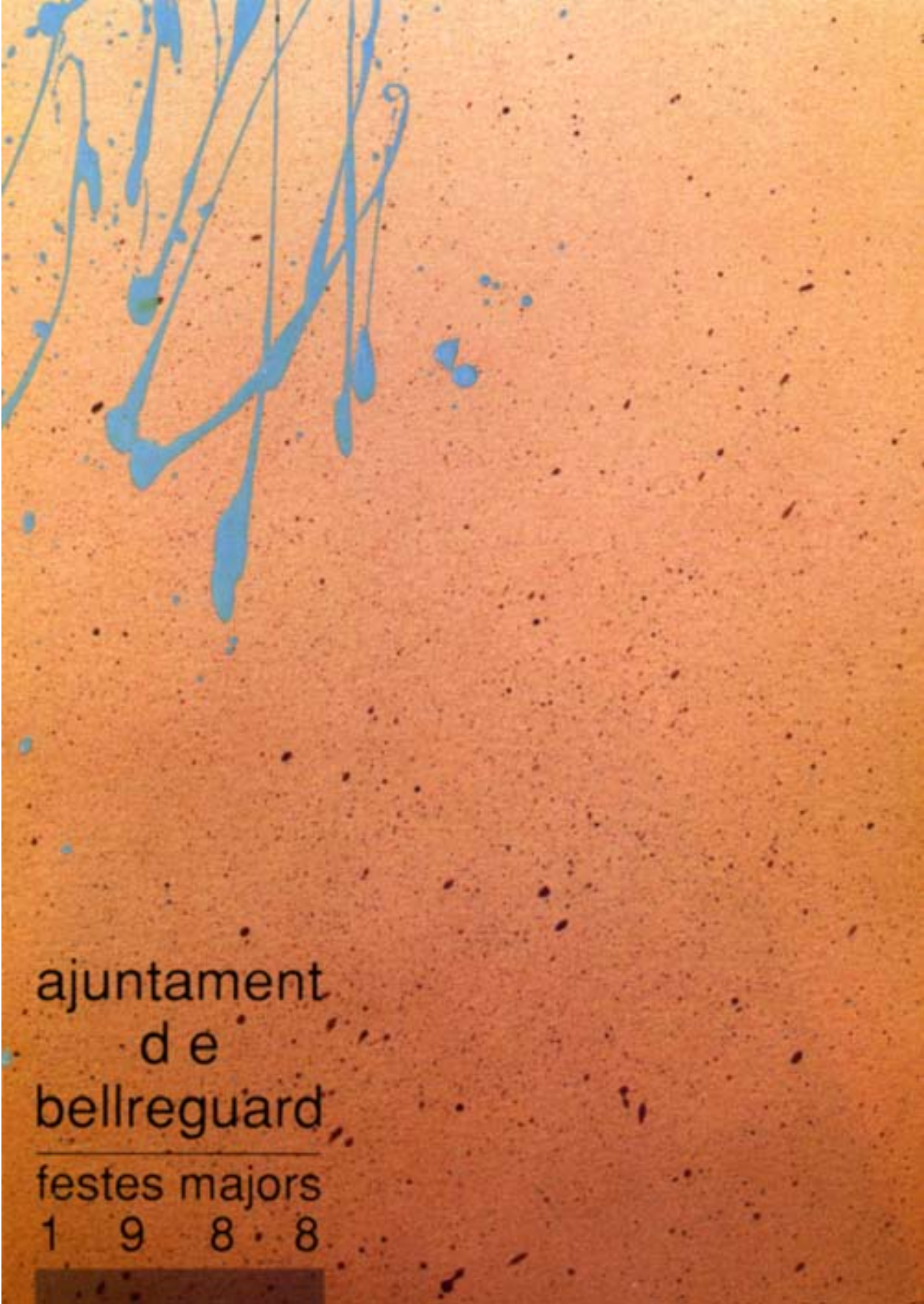
Dia de Sant Jaume de 1988.

* Aquest fragment pertany, com la resta de versos citats, al poema de Iorgos Vafopoulos *El sòl*.

*Aquest llibre ha estat imprés amb
motiu de les festes del Poble.*

Bellreguard, Setembre de 1.988

ajuntament
d e
bellreguard

festes majors
1 9 8 8